

การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
Formal and Non-formal Education Centers' Managements with
Creative Learning In Muang District, Roi Et Province

ภาสกร ชมภูบุตร¹

Patsakorn Chompoobut

ดร.จำนง กมลศิลป์²

Dr.Chamnong Kamonsin

ดร.อุทัย กมลศิลป์³

Dr.Uthai Kamonsin

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2560

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของครูที่มี สถานภาพและประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 34 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test

ผลการศึกษาพบว่า 1) ครู มีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต รองลงมาคือด้านการให้บริการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

² ประ.ด. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

³ ประ.ด. (การบริหารการศึกษา), ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด.

วัฒนธรรม ประเพณี 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูมีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพต่างกัน และประสบการณ์การทำงาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : 1. การบริหารจัดการการเรียนรู้ 2. ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ABSTRACT

The Objectives of the research article were to 1) study formal and non-formal education centers' managements with creative learning in Roi Et province's Muang district, 2) to compare their managements with creative learning in the preceding district with teachers' statuses and working experiences. Samples were 54 teachers working for formal and non-formal education centers in Roi Et province's Muang district. The research instrument was the rating scale questionnaire. Statistics used for data analyzes comprised frequencies, percentages, standard deviations and f-tests.

Results of the research findings: 1) Teachers' managements with creative learning of formal and non-formal education centers in the above district have been rated at the high scale in the overall aspect. When taking each one into consideration, they have been found that i) the highest scale aspect is planning learning managements, while the lower ones are providing learning services, holding learning activities, creating learning networks, whereby the lowest one is promoting and supporting communal, social, cultural and traditional activities. 2) Comparative results of their managements with creative learning of formal and non-formal education centers in the same district have confirmed that teachers' statuses and working experiences show no differences their managements in both the overall aspect and a single one. As a result, they are not in conformity with the set hypotheses.

Keywords : 1. Learning Managements 2. Formal and non-formal Education Centers

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โลกในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจำเป็นที่แต่ละประเทศที่จะต้องเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความท้าทายจากกระแสโลกโดยปัจจัยสำคัญที่จะสามารถเผชิญกับความท้าทายดังกล่าวได้คือ คุณภาพคน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 จึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งพัฒนาคนให้ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี” และกำหนดสังคมไทยที่พึงประสงค์ไว้ว่าสังคมไทยควรเป็นสังคมคุณธรรมสังคมอุดมปัญญา และสังคมแห่งการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 5)

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญาความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องสามารถเรียนรู้แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้สร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงประกอบอาชีพได้ มีวิถีชีวิตกลมกลืนธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (สุมน อมรวิวัฒน์, 2550, หน้า 26) ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดการศึกษาตลอดชีวิต และทำสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ การศึกษาที่สร้างคุณภาพชีวิตและสังคมบูรณาการอย่างสมดุลระหว่างปัญญาธรรม คุณธรรม และวัฒนธรรม เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมแต่ด้วยการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพโดยให้สังคมทุกภาคมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสามารถตรวจสอบได้อย่างมั่นใจว่าการศึกษาคือกระบวนการของการพัฒนาชีวิตและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนสามารถพึ่งตนเองได้ และสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 1)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2559 ได้กำหนดนโยบายเพื่อดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนี้ 1) ผู้เรียนเป็นคนเก่งที่พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพเป็นคนดี และมีความสุข 2) ครูทุกคนมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพ 4) สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 10) เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามที่กล่าวมากระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายเพื่อปฏิรูปการศึกษาโดยให้โรงเรียนในสังกัดดำเนินการเร่งขยายและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง และพัฒนามาตรฐานการศึกษาของนักเรียนให้ใกล้เคียงกัน สนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันรวมทั้งยังพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายโดยให้ชุมชน ท้องถิ่น เอกชน หน่วยงานมีส่วนร่วมจัดทำและประสานเครือข่ายการเรียนรู้ ทั้งนี้ได้มีมาตรการเร่งพัฒนาครูและ บุคลากรทางการศึกษาโดยให้เข้ารับการอบรม ศึกษาดูงานและศึกษาต่อเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติงานรวมทั้งให้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การสรรบุคลากร ให้ได้ผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมยิ่งขึ้น และกระจายอำนาจไปสู่จังหวัดและโรงเรียน เพื่อเร่งดำเนินการปฏิรูปสถานศึกษาให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จากนโยบายจึงส่งผลให้การจัดการศึกษาต้องเร่งดำเนิน

การพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับแนวปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีการบริหารจัดการและเปิดจัดการศึกษาสำหรับประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปีการศึกษา 2557 มีศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จำนวน 20 แห่ง ศูนย์การศึกษาชุมชน (กศน.ตำบล) จำนวน 193 แห่ง พนักงานราชการ (ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน และครู กศน.ตำบล) จำนวน 340 คน และครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 10 คน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด, 2559, หน้า 20)

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า โดยภาพรวมทั้ง 5 มาตรฐานอยู่ในระดับดี ถ้าพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่ามาตรฐานที่ 1 ปรัชญา วัตถุประสงค์ กลยุทธ์และแผนการจัดการศึกษา ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ตัวบ่งชี้ที่ 2.4 คุณภาพของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับพอใช้ และตัวบ่งชี้ที่ 2.9 ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์อยู่ในระดับปรับปรุง มาตรฐานที่ 3 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและทักษะชีวิตผลการประเมินอยู่ในระดับดี มาตรฐานที่ 4 การบริหารจัดการ ผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก มาตรฐานที่ 5 การประกันคุณภาพภายในผลการประเมินอยู่ในระดับดี และผลจากการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด และจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกและสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาด้านการบริหาร ในด้านการจัดการเรียนรู้ยังไม่มีประสิทธิภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยรวมถึงปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบต่างๆ ซึ่งยังขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบต่างๆ จึงมีผลทำให้การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลอย่างชัดเจนทำให้จัดการศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและต้องการศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้กรอบ 5 ด้าน ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 18) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พร้อมทั้งนำมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพของของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ดของครู จำแนกตามสถานภาพและประสบการณ์การทำงาน

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ครูที่มีสถานภาพต่างกัน จัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

3.2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน จัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด แตกต่างกัน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

สามารถนำผลการวิจัยและข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนในการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ได้แก่ ครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนทั้งสิ้น 34 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 34 คน

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด 5 ด้าน คือ (1) ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (2) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) ด้านการให้บริการเรียนรู้ (4) ด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และ (5) ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง ร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เกี่ยวกับแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

5.5 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

5.5.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าข้อมูลปฐมภูมิจากเอกสารตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งเป็น งานวิจัยเชิงเอกสาร 2) กำหนดประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด และนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพื่อจะนำไปใช้ในการสร้างเป็นข้อคำถาม 3) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขต ของการวิจัย โดยใช้คำถาม 2 ประเภท คือ แบบสอบถามปลายปิดและแบบสอบถามปลายเปิด 4) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงทั้งด้านโครงสร้าง เนื้อหาและสำนวนภาษา และแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามเนื้อหาและ วัตถุประสงค์

5.5.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าความเที่ยงตรง (Content Validity) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power/DP) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) ดังนี้ 1) ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) ทั้งโครงสร้างเนื้อหา (Content and Construct Validity) และสำนวนภาษา (Wording) และประเมินดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) (ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณเลิศ, 2549, หน้า 65) 2) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ข้อคำถาม ทั้งหมด จำนวน 25 ข้อ แล้วนำข้อคำถามที่ได้ทั้งหมดไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination Power/DP) และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปใช้ทดลอง กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Try-out) จำนวน 30 คน ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำ ผลการตอบแบบสอบถามกลับมาทดสอบหาคุณภาพของเครื่องมือทั้งฉบับซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามสูตรของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (กัลยา วาณิชขัญชา, 2548, หน้า 35) ผลจากการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) เท่ากับ 0.96

5.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ สมมติฐาน t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มี สถานภาพเป็นครู กศน.ตำบล จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 82.35 เป็นครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 11.77 และเป็นครูประจำศูนย์การเรียนรู้ชุมชนจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.88 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 44.12 มีประสบการณ์ทำงาน 5 – 10 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็น ร้อยละ 32.35 และมีประสบการณ์ทำงาน ต่ำกว่า 5 ปีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53

6.2 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูมีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ดเมื่อพิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี รองลงมาคือด้านการให้บริการเรียนรู้ด้านการวางแผนจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

6.3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ครูมีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามสถานภาพต่างกัน และประสบการณ์การทำงานต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

7. อภิปรายผลการวิจัย

7.1 การบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ดพบว่าครูมีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านการสนับสนุนกิจกรรมของชุมชนและสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เล็งเห็นถึงความสำคัญในการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ ของนักเรียน ดังที่ การปฏิรูปการเรียนรู้จาก Instructionism สู่ Constructionism ซึ่ง ปราณี ชาญณรงค์ (2542, หน้า 48) ให้ความหมายว่า Instructionism เป็นการเรียนการสอนแบบยึดถือผู้สอนเป็นศูนย์กลางรวบรวมสิ่งที่ เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนสอนให้ผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้ด้วยการจดจำจากผู้สอนเหมือนกับ ครูสอนอย่างไร เด็กก็เท่านั้น โดยมีหลักสูตรที่มีกรอบจำกัดมีทางเลือกน้อยแต่มีทั้งข้อดีและข้อเสีย คือ การเรียนการสอนแบบนี้เหมาะสมกับวิชาพื้นฐานและความรู้ทั่วไปที่เป็นหลักในการดำรงชีวิต หรือเป็นการสอนให้จำและรู้จักบางสิ่งบางอย่างเท่านั้น การสอนที่หยุดลงโดยตัวผู้เรียนรับสิ่งที่สอนไว้ได้แต่ต่อยอดไม่ได้ คือ คิดต่อไปเองไม่ได้ และไม่ก่อให้เกิดความสนใจอีกต่อไป เพราะผู้สอนเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ ผู้เรียนไม่เกิดความอยากรู้ และไม่ได้เป็นผู้ควบคุมสถานการณ์ การสอนแบบนี้จึงเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณโรจน์ ทองงาม (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอมือง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริวรรณ ปิ่นเครือ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม

อัยาศัยอำเภอ ในจังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอในจังหวัดลำปางทั้ง 5 ด้าน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

7.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษาอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า สถานภาพและประสบการณ์การทำงานของ ครูต่างกันมีการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจาก ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีระบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ของครูเท่าเทียมกัน โดยไม่ได้คำนึงถึงสถานภาพ และ ประสบการณ์ทำงาน จึงทำให้ครู ที่มีสถานภาพ และประสบการณ์ ต่างกัน มีการบริหารจัดการการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ของศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน ดังที่ วิทยา ด้านธำรงกุล (2546, หน้า 46) กล่าวว่า การบริหาร (Management) ที่บางคน เรียกว่า “การจัดการ” หรือบางครั้งอาจเรียกว่า “การบริหารจัดการ” หมายถึง กระบวนการของการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำการบังคับบัญชาและการควบคุม (Controlling) ควบคุม ทรัพยากรต่างๆ ขององค์การเพื่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังมีองค์ประกอบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ที่แน่นอน (Objectives) กล่าวคือ จะต้องรู้ว่าจะดำเนินการไปทำไมเพื่ออะไร และต้องการอะไรจากการดำเนินการ เช่น ต้องมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการ หรือในการผลิตต้องรู้ว่าจะผลิตเพื่อใคร ต้องการผลตอบแทนเช่น ใด ถ้าหากไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แล้ว ก็ไม่มีประโยชน์ที่จะบริหาร การดำเนินการต่างๆ จะไม่มีผล สำเร็จเพราะไม่มีเป้าหมายกำหนดไว้แน่นอน 2) ทรัพยากรในการบริหาร (Resources) ทรัพยากรในการ บริหาร ได้แก่ วัตถุและเครื่องใช้เพื่อประกอบการดำเนินงานรวมถึงความสามารถในการจัดการ ทรัพยากร ในการบริหารสามารถแบ่งแยกได้เป็น 4 ประเภท หรือเรียกย่อๆ ว่า 4 M's คือ มนุษย์ (Man) เงิน (Money) วัสดุเครื่องใช้ (Material) ความสามารถในการจัดการ (Management) 3) มีการประสานงานระหว่างกัน หรือเรียกได้ว่ามีปฏิริยาระหว่างกัน กล่าวคือ เป้าหมายและวัตถุประสงค์รวมทั้งทรัพยากรในการบริหารทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว จะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเกิดปฏิริยาระหว่างกัน หรือกล่าวได้ว่าจะต้องมี ระบบของการทำงานร่วมกันและจะต้องมีการทำงานร่วมกันที่เกิดขึ้นจริงๆ ด้วย การนำเอาปัจจัยทั้งหลาย เบื้องต้นมาไว้ร่วมกันแล้วไม่เกิดปฏิริยาระหว่างกัน ไม่เกิดความสัมพันธ์ระหว่างกันการบริหารก็จะไม่เกิด ขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณโรจน์ ทองงาม (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหาร การจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษาอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการ ส่งผลต่อ การปฏิบัติงานของครู สังกัดศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ พบดังนี้ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ด้านการนิเทศและประเมินผล ด้านการสอน ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และพฤติกรรมกรรมการบริหารการจัดการเรียนการสอน ของผู้อำนวยการ โดยภาพรวม ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการวิจัย พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจึงควรหาวิธีดำเนินการให้ครู คงสภาพไว้และดำเนินการพัฒนาให้สูงขึ้น ส่วนในด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำนั้น ครูของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ควรที่จะหาแนวทางพัฒนาด้านนี้ให้สูงขึ้นต่อไป

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

8.2.2 ควรศึกษาปัญหาการบริหารจัดการการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้านการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

9. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. กรุงเทพฯ : ศูรสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). สถิติสำหรับงานวิจัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ. (2549). เครื่องมือวิจัยทางการศึกษา : การสร้างและการพัฒนา. นครปฐม : ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปราณี ชาญณรงค์. (2547). การพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถทางสติปัญญา WISC-III. กรุงเทพฯ : สมาคมนักจิตวิทยาคลินิกไทย.

วิทยา ด่านธารกุล. (2546). การบริหาร. กรุงเทพฯ : เอ็ดดูเคชั่นจำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 -2559). กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : สำนักงานสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

สมน อมรวิวัฒน์. (2550). กลยุทธ์นิเทศศาสตร์สำหรับผู้บริหาร กลยุทธ์ในการนิเทศเพื่อสร้างโรงเรียนให้เข้มแข็ง. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

อรุณโรจน์ ทองงาม. (2553). พฤติกรรมการบริหารจัดการเรียนการสอนของผู้อำนวยการที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

10. คำขอบคุณ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.จำนง กมลศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.อุทัย กมลศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษาและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมาผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ที่กรุณาให้ความรู้ ให้คำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์ครู ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด และเพื่อนครูทุกคนในตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบคุณครอบครัว ตลอดจนญาติพี่น้องที่เป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา คุณค่าและเป็นประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตเวทิตาแด่บุพการี บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษาและประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้